

147 Ж Вх. № 323 / 23.08.2018.

Р е ц е н з и я

на дисертационен труд на Владимир Милетич на тема:

„Методика на обучението по алпинизъм“

За присъждане на образователна и научна степен „ДОКТОР“

Докторант : Владимир Милетич

Научен ръководител: доц. Николай Панайотов, доктор

Рецензент: доц. Александър Шопов, доктор

Представеният ми за рецензиране дисертационен труд е в обем на 209 страници, плюс приложенията, и отговаря на изискванията за полиграфично оформление на научни текстове. Авторът е проучил 321 литературни източника, но не номерирани и това създава голямо неудобство. Разделени са на сръбски автори и такива на латиница. Дисертационният труд е преведен на сравнително добър български език, но има известни проблеми с използваната специализирана терминология.

Дисертационният труд на Владимир Милетич няма експериментален характер, а по-скоро автора използва наблюдението и дискрипцията, като аналитичен подход на изследвания проблем. На базата на много умело използване на научната литература, докторанта разглежда проблема на методиката на обучение в алпинизма.

Данни за докторанта.

Владимир Милетич е сърбин по националност. Неговите теоретични знания са допълнени с богат професионален опит, изразяващ се в над 26 години стаж, в които е провел над 70 алпийски курсове в различни институции (Факултет по спорт и физическо възпитание в Белград, Държавния университет в Нови Пазар, Асоциацията за алпинизъм на Република Сърбия, Център за професионално образование и обучение, Югославската армия, Министерството на вътрешните работи на Република Сърбия, Средното училище за корабоплаване, Спортна организация ТРАС, Алианса за спортната анимация и рекреация САРС и други), които включват около 4700 души, сред които са студенти, войници, полицаи, курсисти, алпинисти, гимназисти, скаути и аматьори. Неизбежни са и лекциите по основно академично, основно професионално и специализирано обучение. В допълнение на този опит авторът е публикувал 14 статии в научни списания, като 3 са самостоятелни, в 8 е първи автор, 21 пъти е представил презентации на международни научни конгреси. Той е автор на учебник, два практикума, две монографии и един патент в областта дейности на открито, катерене и алпинизъм. Владимир Милетич е редактор и основател на професионално списание „Връщане към природата“ и рецензент на национални списания „*Facta Universitatis*“ от Ниш и „*Физическа култура*“ в Белград.

Реализация предмета на изследване.

Да започнем с темата на дисертацията „Методика на обучението по алпинизъм“. Това заглавие е много амбициозно, а в дисертацията е видно, че става въпрос за методика на обучение във факултет по спорт и физическо възпитание в Белград. Заглавието вече е факт, но навсякъде в съдържанието

на дисертацията е било необходимо да се уточнява за кого е предназначена тази методика,

Структурно представената ми за рецензия дисертация на докторанта Милетич е малко по-различна от приетата форма в НСА. Тя започва с увод от 11 страници, където автора метафорично разглежда човека като централна фигура, планината, като крайна цел, и движението, като средство за постигането ѝ. В последствие докторанта проследява хронологично присъствието на човека в планината, като нужда от оцеляване, материални ресурси, военни действия и достига до потребността от целенасоченото и осъзнато присъствие в планината. Представя данни за същинските планини на планетата (тези с височина над 2000 м.), които са 12% от общата площ на Земята и с население над 70 милиона души, като с това акцентира върху значимостта на разглеждания проблем.

Следва първа глава „Теоретична постановка на проблема“ с обем от 23 страници. Тук автора много добре и подробно се спира на методиката на обучение, методическите и дидактически принципи. Следва исторически преглед на развитието на планинарството и в табл. 3 е проследявайки от преди н.е. до 1646 г. Презумпцията е че след това започва развитието на алпинизма, но в таблица 5, където докторанта представя хронологията на изкачване на Монблан, Матерхорн, Айгер и Гранд Жорас той допуска съществени грешки. Например изписва годината на първото изкачване на връх Айгер от запад - 11.08.1858 г., а в колоната на осъществилите изкачването са имената на успешната премиера на северната стена на Айгер от 1938 г. Идентична е и грешката с Гранд Жорас – при първото изкачване на върха - 1868 г. великият италиански алпинист Рикардо Касин още не е бил

роден. С проблеми от превода табл. 7 трябва да е озаглавена „Най-високите континентални върхове“.

Със съществена стойност за теорията и практиката е I.5.3. „Общоприети правила за планинско катерене“ (да се разбира „Общоприети правила за планинарство“ – проблем с превода), където са представени основни инструкции и принципи на движение в планинска среда.

Тази глава завършва с изведена хипотеза на стр. 40.

Втора глава. За разлика от заглавието тук целта на изследването е формулирана правилно, ориентирана е конкретно към методика на обучение по алпинизъм за студенти, каквато е и същността на дисертационния труд. Задачите са конкретни и теоретически добре реализирани, но организацията на изследването трябва да се води от известните в мениджмънта „пет К“ – кога, къде, кой, с какво и колко.

Анализ на резултатите. Тази глава е много обемна, в размер на 155 машинописни страници и човек се губи в текста и превода, но самата работа е теоретично ориентирана и автора се е опитал да бъде максимално обстоятелствен.

На страница 155, раздел III.5.1 „Специфични методики на обучението по алпинизъм“, Милетич съвсем телеграфно разглежда ориентирането, като необходимост от познания при занимаващи се с планински спортове. Намирам, че „ориентирането“ във всички активности в природна среда, е от съществено значение. Не мисли ли докторанта, че е редно този проблем да бъде разгледан самостоятелно и то като „Топографска подготовка, навигация и комуникация в планината“.

Дисертацията завършва със 7 извода, които успешно отразяват изпълнението на поставените задачи. Двете препоръки имат своята съществена приложимост.

Владимир Милетич се е съобразил с поставените критични бележки в предварителното обсъждане и представя завършен научен труд със следните по-съществени приноси:

- Представянето на символи, които имат значение за методиката на обучение по алпинизъм.
- Идеята за изграждане на полигон за провеждането на занимания по катерене.
- Нов преглед върху класификацията на алпинизма.
- Екологичен принцип в методиката на обучение по алпинизъм.
- Предложението за трансформиране на принципа за „трите опорни точки“, в принцип на „петте опори в катеренето“.
- Представената нормативна база за оценяване на занимаващите се с планинарство и алпинизъм.

В заключение бих посочил, че дисертационният труд на Владимир Милетич има своите достойнства и давам убедено положителна оценка, като предлагам на уважаемите членове на научното жури да гласуват присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ по професионално направление 7.6 Спорт.

22.04.2018 г.

Рецензент:

/ доц. Александър Шопов, доктор/